

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 30 juni 2022

Zaaknummer : 1009321
Team : IASZ
Portefeuillehouder : J.F. Struijf
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Jaarverslag en jaarrekening 2021 Gemeenschappelijke Regeling
Werkvoorzieningsschap Zuid-Kennemerland (t/m 2021 Paswerk)
en ontwerpbegroting 2023 Gemeenschappelijke Regeling Spaarne Werkt

SAMENVATTING

Spaarne Werkt is het nieuwe Participatiebedrijf in Zuid-Kennemerland (voorheen Paswerk) en voert de Wet sociale werkvoorziening uit voor Bloemendaal, Heemstede, Haarlem en Zandvoort. Het bestuur van de GR stuurt de jaarrekening jaarlijks ter kennisneming aan de raden van de deelnemende gemeenten. Het boekjaar 2021 van Paswerk is afgesloten met een negatief resultaat van € 419.626,00. Dit tekort wordt ten laste gebracht van de algemene reserve van Paswerk, zodat er geen aanvullende bijdrage van de gemeente nodig is.

Voor 2023 gaat Spaarne Werkt uit van een sluitende begroting. Voor de Wet sociale Werkvoorziening (Wsw) en Beschut werk, onderdelen van het programma Werk, worden additionele middelen van de deelnemende gemeenten gevraagd. Spaarne Werkt presenteert medio 2022 een plan van aanpak om het verdienvermogen te verhogen en de kosten te verlagen. Het college stelt de raad voor in te stemmen met de voorliggende zienswijze ten aanzien van de begroting 2023.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

- Wet sociale werkvoorziening (Wsw)
- Participatiewet (Pw)
- Raadsbesluit Participatiebedrijf van 28 januari 2021 (730608), inclusief eindrapportage Onderzoek Vorming Participatiebedrijf
- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
- Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland 1 januari 2022

BESLUIT B&W

1. Kennis te nemen van het concept jaarverslag en de concept jaarrekening 2021 van Paswerk;
2. De stukken ter kennisname te brengen van de commissie Samenleving;
3. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2023 van Spaarne Werkt;
4. De raad voor te stellen een positieve zienswijze te geven ten aanzien van de ontwerpbegroting 2023 van het Participatiebedrijf;
5. Het voorstel voor te leggen aan de commissie Samenleving om advies te geven aan de raad (A-stuk).

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 30 juni 2022

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 mei 2022

besluit:

een positieve zienswijze te geven ten aanzien van de ontwerpbegroting 2023 van het Participatiebedrijf.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 30 juni 2022

AANLEIDING

Tot en met 31 december 2021 heeft de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Werkvoorzieningsschap Zuid-Kennemerland bestaan, genaamd Paswerk. De GR voert de Wet sociale werkvoorziening uit voor de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Haarlem en Zandvoort. Het bestuur van Paswerk heeft op 7 april 2022 de concept-jaarrekening opgesteld en stuurt deze jaarlijks ter kennisneming aan de raden van de deelnemende gemeenten.

In januari 2021 hebben de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Haarlem en Zandvoort ingestemd met de oprichting van een nieuw Participatiebedrijf, per 1 januari 2022 Spaarne Werkt geheten. Hierop is de Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland 2022 van toepassing. Het jaar 2023 is het tweede begrotingsjaar van Spaarne Werkt.

Op basis van de Wet gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) moet een begroting van een gemeenschappelijke regeling jaarlijks voor 1 augustus aan Gedeputeerde Staten van de provincie worden gestuurd. In de gemeenschappelijke regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland 2022 is daarom bepaald dat de gemeenteraden vóór 15 juli hun zienswijze over de ontwerpbegroting van het Participatiebedrijf naar voren brengen (artikel 18). Het bestuur van het Participatiebedrijf, bestaande uit de wethouders Werk en Inkomen van de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Haarlem en Zandvoort, heeft de ontwerpbegroting op 7 april 2022 goedgekeurd voor verzending aan de Raad, zodat de zienswijze kan worden gegeven.

TEN AANZIEN VAN DE CONCEPT-JAARREKENING 2021

MOTIVERING

Vanwege corona heeft Paswerk opnieuw een moeilijk jaar achter de rug. De vraag naar diensten en producten lag daardoor beneden het normale niveau. Ook voor 2021 heeft het Rijk de specifieke compensatieregeling gecontinueerd: voor de aan de GR deelnemende gemeenten bedroeg deze compensatie € 453.782,00.

In 2021 is ook het nieuwe Participatiebedrijf gevormd. De kosten daarvan vielen samen met de vervanging van het belangrijkste informatiesysteem. Paswerk sluit 2021 af met een exploitatieresultaat van € 419.626,00 negatief, vooral als gevolg van deze eenmalige lasten. Het bestuur van Paswerk heeft besloten dit resultaat ten laste te brengen van de algemene reserve van Paswerk, zodat dit jaar van de deelnemende gemeenten geen aanvullende bijdrage nodig is.

Operationeel resultaat Paswerk

Het operationele resultaat bedraagt in 2021 € 490.927,00 (positief). Het resultaat ligt daarmee lager dan begroot. De afname komt door een lagere netto omzet als gevolg van corona. De personeelskosten kwamen lager uit dan begroot. De overige bedrijfskosten waren, mede door de eenmalige kosten vanwege de vorming van het nieuwe Participatiebedrijf, het nieuwe informatiesysteem en voorzieningen in verband met corona, hoger dan begroot.

Exploitatieresultaat Paswerk

Het exploitatieresultaat is, naast het operationeel resultaat, opgebouwd uit het verschil tussen de Wsw-bijdragen van gemeenten en de Wsw-personeelskosten.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 30 juni 2022

Dit wordt ook wel het tekort op de Wsw, of subsidieresultaat genoemd. Het subsidieresultaat, dus het saldo van de bijdragen gemeenten (inclusief coronacompensatie) en de personeelskosten Wsw, bedraagt € 910.553,00. Het subsidietekort is aanmerkelijk lager dan voor 2021 was begroot, wat positief is. Het operationeel resultaat van € 490.927,00 positief, verminderd met het tekort op de personeelskosten Wsw van € 910.553,00 geeft een exploitatieresultaat van € 419.426,00 negatief.

Afname aantal Wsw'ers en toename aantal Nieuw Beschut werkers

De hierboven genoemde resultaten zijn behaald tegen het licht van een structureel afnemende Wsw-populatie, die sinds de invoering van de Participatiewet steeds verder krimpt. In 2021 zijn er in totaal 42 Wsw'ers uitgestroomd, vaak vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Hierdoor neemt de menscapaciteit jaarlijks af en daardoor ook het verdienvermogen van Paswerk.

De gemiddelde leeftijd van de nog aanwezige Wsw-populatie neemt toe: meer dan 52% van de Wsw'ers is 55 jaar of ouder. Om de duurzame inzetbaarheid van de Wsw-populatie op peil te houden is een bedrijfsbreed programma opgezet, 'Alle Schakels Sterk'. Dat is gericht op het verbeteren van de vitaliteit en gezondheid. Daarmee worden werkgerelateerde klachten voorkomen en wordt het ziekteverzuim structureel verlaagd.

Tegenover de afnemende Wsw-populatie staat een groeiend aantal 'Nieuw Beschut werkers': mensen die sinds 2015 vanuit de Participatiewet instromen en arbeidsvermogen hebben, maar nog niet in een reguliere baan kunnen werken – ook niet met extra begeleiding en ondersteuning, maar alleen in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden –. Paswerk-breed is het aantal Nieuw Beschut werkers toegenomen van 62 in 2020 naar 81 in 2021. Het verdienvermogen van deze groep is lager dan die van de Wsw-populatie, doordat de begeleidingskosten hoger liggen en de opbrengsten door de aard van de werkzaamheden lager zijn. De toename van het aantal Nieuw beschut werkers compenseert de afname van het aantal Wsw'ers daardoor niet. Om te voorkomen dat het tekort hierop verder gaat toenemen en een te zware last legt op het Participatiebudget, heeft het bestuur van de GR besloten dat Spaarne Werkt medio 2022 een plan moet presenteren waarin voorstellen worden gedaan om het verdienvermogen te verhogen en de kosten te verlagen.

FINANCIËN

Paswerk sluit 2021 af met een negatief exploitatieresultaat van € 419.626,00. Het bestuur van Paswerk heeft besloten om dit verlies te dekken uit het eigen vermogen van Paswerk. Dit betekent dat dit jaar geen aanvullende bijdrage van de gemeenten nodig is. De solvabiliteit van Paswerk komt hiermee niet in gevaar: na onttrekking van het negatieve resultaat 2021 bedraagt het eigen vermogen ultimo 2021 € 6.331.456,00. De solvabiliteit komt daarmee uit op 60,6% ten opzichte van 64,1% in 2020. Dit percentage ligt nog steeds ruim boven het door Paswerk vastgestelde minimum van 30%.

De bijdragen per deelnemende gemeente (inclusief de extra corona-bijdragen) zoals opgenomen op pagina 11 van de jaarrekening zijn conform de cijfers die zijn opgenomen in de jaarrekening IASZ Heemstede.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 30 juni 2022

PLANNING/UITVOERING

- 7 juli 2022: Bestuursvergadering van de GR: definitief vaststellen jaarverslag en jaarrekening 2021;
- Vóór 15 juli 2022: verzenden jaarverslag en jaarrekening 2021 aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland.

BIJLAGEN

- Jaarverslag en jaarrekening 2021 Paswerk, inclusief controleverklaring accountant.

TEN AANZIEN VAN DE ONTWERPBEGROTING 2023

MOTIVERING

Uitgangspunten

Het uitgangspunt van deze begroting is dat de (regionale) economie zich grotendeels heeft hersteld van de coronacrisis en dat het verdienend vermogen van Spaarne Werkt is genormaliseerd. De begroting is ingedeeld in drie programma's:

- Programma Werk
 - Uitvoering Wsw
 - Uitvoering Beschut werk
 - Duurzame activiteiten gericht op werk
- Programma Re-integratie
- Programma Jongeren

Programma Werk

Het programma Werk is gericht op het aanbieden van werk voor de doelgroep van de Wsw, Beschut werk en andere cliënten van de Participatiewet. Dit werk is bijvoorbeeld ook mogelijk binnen het bedrijfs onderdeel 'duurzame activiteiten gericht op werk'. Daarmee wordt bijgedragen aan de sociaal-maatschappelijke doelstelling van het Participatiebedrijf en aan een meer duurzame samenleving. De Wsw vormt nog steeds het grootste onderdeel van het Participatiebedrijf. Het aantal Wsw'ers neemt jaarlijks af doordat Wsw'ers wel uitstromen uit de Wsw, en instroom in de Wsw sinds de invoering van de Participatiewet (Pw) niet langer mogelijk is. Het aantal medewerkers binnen Beschut werk, de nieuwe doelgroep uit de Pw, neemt daarentegen toe naar 105 personen in 2023. Deze groep heeft minder verdienvermogen, en biedt daarmee onvoldoende financiële compensatie voor de afname van de Wsw-populatie. Dat levert een afname op van de netto-omzet in 2023 ten opzichte van de begroting 2022 van € 674.000,00. Om de duurzame inzetbaarheid van de Wsw-groep te vergroten is het programma 'Alle Schakels Sterk' opgezet, als uitwerking van de in samenwerking met de deelnemende gemeenten opgestelde ontwikkelagenda.

Positief operationeel resultaat Wsw

Het operationeel resultaat Wsw is de netto omzet, minus de ambtelijke personeelskosten en overige bedrijfskosten. Het positief operationeel resultaat bedraagt in 2023 naar verwachting € 864.136,00.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 30 juni 2022

Tekort Rijksfinanciering Wsw

Tegenover het positieve operationele resultaat staat, zoals elk jaar, een tekort op de Rijksfinanciering voor de SW-medewerkers. Dit tekort komt in 2023 naar verwachting uit op € 1.074.469,00. Gezien het begrote positieve operationeel resultaat van € 864.136,00 bedraagt het begrote tekort € 210.333,00. Het subsidietekort wordt dus niet volledig gecompenseerd door het begrote positieve operationeel resultaat. Voor het tekort is een aanvulling nodig vanuit de gemeenten.

Uitvoeringskosten Wsw

Het totaal van de uitvoeringskosten is de optelsom van alle opbrengsten en kosten die gerelateerd zijn aan de uitvoering van de Wsw, inclusief de loonkosten Wsw. In de tabel hieronder worden de uitvoeringskosten per gemeente uitgesplitst:

	Wsw-deel IUSD 2023	Aanvullende bijdrage gemeenten 2023	Bijdragen uitvoeringskosten 2023
Gemeente Bloemendaal	726.984	8.139	735.123
Gemeente Haarlem	14.556.110	180.924	14.737.034
Gemeente Heemstede	1.256.520	14.680	1.271.200
Gemeente Zandvoort	538.575	6.589	545.164
Totaal	17.078.189	210.333	17.288.522

Toelichting tabel

De 'bijdragen uitvoeringskosten 2023' is het totaalbedrag per gemeente. Dit is bepaald door de rijksbijdrage per gemeente (in de tabel: 'Wsw-deel IUSD 2023') te vermeerderen met de 'aanvullende bijdrage gemeenten 2023'. De aanvullende bijdrage gemeenten 2023 is het verdeelde subsidietekort.

Beschut werk

Een ander onderdeel uit het programma Werk is het onderdeel 'Beschut werk'. De businesscase voor Beschut werk is niet sluitend. Dat is een landelijk bekend probleem. Het komt door de hoge loonkosten voor de doelgroep, die vastliggen in een CAO. Ook zijn de uitvoeringskosten hoog in verband met intensieve begeleiding en noodzakelijke werkplekaanpassingen. Daarnaast is het verdienvermogen van deze doelgroep substantieel lager dan dat van de reguliere Wsw'ers. Voor het onderdeel Beschut werk is dan ook een forse aanvullende bijdrage van de gemeenten nodig. De budgetten die de gemeenten van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van Beschut werk zijn niet toereikend. Op landelijk niveau ligt deze financieringsproblematiek onder de aandacht en wordt gezocht naar structurele oplossingen.

In het raadsbesluit over de vorming van het Participatiebedrijf is afgesproken dat Spaarne Werkt een ontwikkelopgave heeft om de tekorten op Beschut werk gedurende drie jaar terug te dringen naar nul in jaar 2024. De geactualiseerde

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 30 juni 2022

ontwikkelopgave staat uitgewerkt op pagina 19 van de conceptbegroting Spaarne Werkt 2023. De ontwikkelopgave houdt in dat er op meerdere fronten aan verbetering wordt gewerkt, zoals het verbeteren van de systematiek van loonwaardebepaling (in samenwerking met het UWV), het verhogen van de loonkostensubsidie, het optimaliseren van de inzetbaarheid en verdien capaciteit en een efficiëntere uitvoering en begeleiding van deze doelgroep. Ook zal de overhead onder de loep moeten worden genomen. Bij de bespreking van de conceptbegroting 2023 heeft het bestuur besloten dat Spaarne Werkt medio 2022 een plan moet presenteren waarin concrete voorstellen worden gedaan om het verdienvermogen te verhogen en de kosten te verlagen.

Het resterend tekort op de Rijksmiddelen wordt door de deelnemende gemeenten aangevuld vanuit het Participatiebudget. In afwachting van de resultaten uit de ontwikkelopgave heeft nog geen bijstelling van de bijdrage in de Voorjaarsnota 2023 plaatsgevonden.

Duurzame activiteiten gericht op werk

Deze activiteiten bestaan uit kledingsortering, kringloopactiviteiten van de 'Snuffelmug' en het fietsdepot. De kringloopactiviteiten van de Snuffelmug, samen met de kledingsortering, realiseren het grootste deel van de netto-omzet van de duurzame activiteiten: ruim € 1,4 miljoen. Het fietsdepot werkt eveneens met een geheel sluitende begroting en realiseert een omzet van ong. € 70.000,00.

Programma Re-integratie

Het programma Re-integratie is bedoeld voor de doelgroepen van de Participatiewet, met name diegenen met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. De opdracht aan Spaarne Werkt is zoveel mogelijk uitkeringsgerechtigden te begeleiden en te plaatsen in een betaalde baan. Naar verwachting wordt in 2023 aan in totaal 800 tot 900 personen ondersteuning geboden via dit programma.

De Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ) neemt de dienstverlening uit het programma Re-integratie voor Heemstede en Bloemendaal af voor een bedrag van € 97.871,00. De begroting voor het programma Re-integratie is sluitend en in lijn met de begroting van het voorgaande jaar.

Programma Jongeren

Dit programma, georganiseerd binnen het bedrijfs onderdeel 'Perspectief', bevat intensieve leerwerktrajecten voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar die zijn uitgevallen uit het reguliere onderwijs. Het gaat om minimaal 50 leerlingen per jaar, van wie enkelen uit Heemstede. Ruim driekwart van de deelnemers stroomt uit naar werk. De kosten gerelateerd aan de plaatsing van de jongeren bij Perspectief worden per traject afgerekend via het Leerplein. Naast de eigen omzet zijn er overige opbrengsten beschikbaar om de leerwerkbedrijven te kunnen exploiteren. Die bestaan uit onderwijssubsidie, gemeentelijke subsidie en ESF-subsidie. Perspectief werkt met een sluitende begroting.

FINANCIËN

Zowel het Participatiebedrijf als geheel als de afzonderlijke programma's hebben in 2023 een nagenoeg sluitende exploitatie. De gemeentelijke bijdragen zijn toereikend om de uitvoeringskosten van elk afzonderlijk programma te dekken.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 30 juni 2022

De uitvoeringskosten van Beschut werk en de financiering daarvan zijn nadrukkelijk een punt van aandacht. Het risico bestaat dat het tekort groter wordt dan in deze begroting is becijferd. Hiervoor is mogelijk aanvullende financiering van de betrokken gemeenten nodig. Om het tekort te beperken wordt medio 2022 een plan van aanpak opgesteld en (ambtelijk) besproken. Hierin komen mogelijkheden te staan om de omzet op de opdrachten beschut werk te verhogen en op de uitvoeringskosten te besparen.

In de begroting voor het programma Jongeren is rekening gehouden met een bedrag van € 307.634,00 ESF-subsidie. Verwacht wordt dat de ESF-Jongeren programma's, gericht op het voorkomen van jongerenwerkloosheid, de komende jaren worden voortgezet en daarmee ook de ESF-subsidie voor deze programma's. De mogelijkheid bestaat echter dat de ESF-programma's in de toekomst niet of in mindere mate worden voortgezet. Hoewel deze kans als gering wordt ingeschat, kan dit een risico vormen voor de begroting van het programma Jongeren, omdat dan een deel van de financiering wegvalt die nodig is voor een sluitende exploitatie. In dat geval zullen stakeholders van 'Perspectief', zijnde onderwijsinstellingen en gemeenten (afdeling Onderwijs), worden gevraagd aanvullende financiering beschikbaar te stellen. Mocht het zover komen, dan zal dit direct worden besproken – met inbegrip van de verdeelsleutel hiervan ten aanzien van de betrokken gemeenten –.

PLANNING/UITVOERING

Na het verkrijgen van de zienswijze moet het bestuur van Spaarne Werkt de ontwerpbegroting vóór 15 juli vaststellen, rekening houdend met de zienswijze van de raden. Vervolgens zendt het bestuur de stukken op basis van de Wgr vóór 1 augustus 2022 aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland.

- 14 juni 2022: Commissie Samenleving
- 30 juni 2022: Raadsvergadering
- 14 juli 2022: Bestuursvergadering Spaarne Werkt: vaststellen van de begroting 2023 door het bestuur
- Voor 1 augustus 2022: Verzenden begroting aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland.

BIJLAGEN

- Ontwerpbegroting 2023 GR Spaarne Werkt